30/06/2020

Στρ. Μυριβήλης: Ο συγγραφέας της “Ζωής εν Τάφω”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Από τους σημαντικότερους πεζογράφους μας, ο Στράτης Μυριβήλης ανήκει στη γενιά του ’30, αν και μεγαλύτερης ηλικίας. Γεννήθηκε ως Ευστράτιος Σταματόπουλος στις 30 Ιουνίου 1892 στην τουρκοκρατούμενη Συκαμιά της Λέσβου. Μέτριος μαθητής, στο δημοτικό αποφοιτά το 1909 από το Γυμνάσιο Μυτιλήνης. Από τα μαθητικά του χρόνια έρχεται σε επαφή με σημαντικά κείμενα του δημοτικισμού, που διαμορφώνουν τη λογοτεχνική και γλωσσική του συνείδηση. Κείμενά του δημοσιεύονται ήδη σε περιοδικά της Σμύρνης και της Μυτιλήνης.

Το 1912 τον βρίσκουμε να φοιτά στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, εργαζόμενος συγχρόνως ως δημοσιογράφος. Το Σεπτέμβριο της ίδιας χρονιάς διακόπτει τις σπουδές του και κατατάσσεται ως εθελοντής στο στρατό. Λαμβάνει μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους, τραυματίζεται στη μάχη του Κιλκίς το 1913 και επιστρέφει στην Αθήνα. Η Λέσβος είναι ήδη απελευθερωμένη από τον τουρκικό ζυγό και ο Μυριβήλης αποφασίζει να επιστρέψει στα πάτρια εδάφη, όπου εργάζεται

ως δημοσιογράφος. Το 1915 κυκλοφορεί το πρώτο βιβλίο του, τη συλλογή διηγημάτων «Κόκκινες Ιστορίες».

Το 1917, κατά τη διάρκεια του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου, στρατεύεται εκ νέου και λαμβάνει μέρος στις επιχειρήσεις στη Μακεδονία. Εκεί αρχίζει να γράφει το αριστούργημά του «Η Ζωή εν Τάφω». Το 1920 παντρεύεται την προσφυγοπούλα Ελένη Δημητρίου και αποκτούν τρία παιδιά. Λαμβάνει μέρος και στη Μικρασιατική Εκστρατεία και μετά την καταστροφή επιστρέφει δια μέσου Θράκης στη Μυτιλήνη. Θα παραμείνει στο νησί ως το 1932, οπότε επιστρέφει στην Αθήνα. Κύρια επαγγελματική του απασχόληση όλο αυτό το διάστημα παραμένει η δημοσιογραφία.

Το 1924 δημοσιεύει σε πρώτη έκδοση το «Η Ζωή εν τάφω», το οποίο θα γίνει γνωστό και θα σημειώσει μεγάλη επιτυχία στη δεύτερη έκδοσή του το 1930, όταν θα λάβει την οριστική μορφή του. Πρόκειται για ένα αντιπολεμικό μυθιστόρημα με τη μορφή ημερολογίου, επικό, ρεαλιστικό, αλλά και λυρικό. Κεντρικό πρόσωπο, ο φοιτητής – λοχίας Αντώνης Κωστούλας, που καταγράφει στο ημερολόγιό του, όχι την ηρωική, αλλά τη φρικτή πραγματικότητα του πολέμου.

Ακολούθησε ένα ακόμη σπουδαίο μυθιστόρημά του, «Η Δασκάλα με τα χρυσά μάτια» (1933), που μεταφέρθηκε στη μικρή οθόνη από τον Κώστα Αριστόπουλο το 1978. Η ατμόσφαιρα του πολέμου είναι κι εδώ παρούσα, καθώς ο ήρωας επιστρέφει από τον πόλεμο στη Μυτιλήνη, όπου βασανίζεται ανάμεσα στο σεβασμό προς τη μνήμη του σκοτωμένου φίλου του και στον έρωτα που αισθάνεται για τη χήρα εκείνου.

Το 1938 ο Μυριβήλης διορίζεται στη Βιβλιοθήκη της Βουλής, ενώ από το 1946 έως το 1950 είναι διευθυντής προγράμματος στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας. Το 1958 εκλέγεται τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Εξακολουθεί με εντατικούς ρυθμούς τη λογοτεχνική του παραγωγή με μια σειρά από διηγήματα, τα οποία συγκέντρωνε σε βιβλία, χαρακτηρίζοντάς τα κάθε φορά και με διαφορετικό χρώμα: «Το πράσινο βιβλίο» (1935), «Το γαλάζιο βιβλίο» (1939), «Το κόκκινο βιβλίο» (1952) και «Το βυσσινί βιβλίο» (1959).

Ένα από τα διηγήματα του «Γαλάζιου Βιβλίου» το επεξεργάστηκε περισσότερο για να προκύψει η θαυμάσια νουβέλα «Βασίλης ο Αρβανίτης» (1943). Είναι η ιστορία ενός λαϊκού ανθρώπου, γεμάτου ομορφιά και ζωική ορμή, που περιφρονεί τις κοινωνικές συμβάσεις. Ξεπερνά, όμως, το όριο και φθάνει στην «ύβρη» και μαζί στην καταστροφή. Με αρκετή καθυστέρηση, ο Μυριβήλης μας δίνει ένα ακόμη μυθιστόρημα το 1949, την «Παναγιά τη Γοργόνα», την ιστορία μερικών προσφύγων που εγκαθίστανται σ’ ένα παραθαλάσσιο χωριό της Μυτιλήνης.

Ο Στράτης Μυριβήλης τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο Πεζογραφίας το 1949 και προτάθηκε τρεις φορές για το Νόμπελ. Η αγάπη για τη ζωή, για τον άνθρωπο και το φυσικό του περιβάλλον θα παραμείνει ο συνεκτικός ιστός της σκέψης του και ολόκληρου του έργου του. Η αντιπολεμική θεματολογία, το λυρικό και ποιητικό ύφος, η καλοδουλεμένη γλώσσα ενός μεγάλου τεχνίτη του λόγου, κατατάσσουν τον Μυριβήλη ανάμεσα στους μεγάλους συγγραφείς μας. Πέθανε στις 19 Ιουλίου 1969, έπειτα από μακροχρόνια ασθένεια, σε ηλικία 78 ετών. Τα βιβλία του Στράτη Μυριβήλη κυκλοφορούν από τις εκδόσεις «ΕΣΤΙΑ».

Πηγή: sansimera.gr